

Manual – instruktioner för nytt 4-årsbesök i BVC-Elvis

Av: Emma Fransson, Malin Bergström, Carina Callenholm Lundberg, Gabriella Libot, Malin Molin & Clara Linnros

Granskad av: Övriga projektgruppen för BVC-Elvis

I enlighet med Barnhälsovårdens nationella program erbjuds alla barn och föräldrar: (Steg 1)

- Hälsoövervakning: att följa barns hälsa, tillväxt, utveckling och livsvillkor
- Hälsofrämjande arbete inom levnadsvanor, miljö, samspel och relationer
- Stöd i föräldraskapet
- Följa och uppmärksamma barnets och vårdnadshavares psykiska hälsa
- Information och kunskap om lokala barn- och föräldra- verksamheter samt samverka med dessa.

Utöver det erbjuds insatser till alla vid behov: (Steg 2)

- Vidare kartläggning av barnet
- Uppföljning och insatser till barnet
- Fördjupad kartläggning av skydds- och riskfaktorer
- Hälsovägledning
- Utökad föräldrastöd
- Tvärprofessionell konsultation/samverkan
- Bedömning av vaccination
- Utökad D-vitaminsubstitution.

För vissa finns behov av ytterligare samtal, vägledning och insatser i samverkan med andra vårdgivare och/eller socialtjänst. (Steg 3).

Fokus vid 4-års besöket är barnets välbefinnande i vardagen samt att erbjuda föräldrar att få ventilera vanlig föräldraoro och få stöd i föräldraskapet.

Material och moment vid bedömning av barnets förmåga till förståelse och medverkan i det nya 4 årsbesöket

MOMENT FÖR ALLA:	SYFTE:	MOMENT FÖR ALLA:	SYFTE:
Föräldraenkät	Att förbereda föräldrasamtalet genom att ta del av styrkor och svårigheter hos barn och familj, eventuell oro och problemområden. Vid behov följa utvecklingen från 3-årsenkäten. Observera att svaren i enkäten är ett samtalsunderlag och inte en journalhandling!	Memory eller Kims lek	Att se om barnet förstår leken, har förmågan att lyssna till och följa instruktioner. Att ge en bild av hur barnet samspekar.
Starter	Att initiera kontakt och kommunikation. Att ge barnet överblick över momenten i sitt besök. Att uppmärksamma om barnet lyssnar, samspekar, förstår, medverkar och tar initiativ.	Längd och vikt	Att bedöma barnets tillväxt, inklusive BMI. Att observera barnets beteende och förmåga att förstå och följa instruktioner självständigt.
Rita	Att observera finmotorisk förmåga, penngrepp och öga-hand koordination. Uppmärksamma barnets kommunikationsförmåga och språk. Att initiera samtal om innehållet i teckningen och lyssna till barnets beskrivning av den.	Föräldrasamtal	Att stämma av föräldrars bild av barnet och deras funderingar utifrån enkätsvaren. Om enkätsvar saknas – använd samtalsguiden. Att återkoppla din samlade bild av enkätsvar och barnbesök till föräldrarna. Att bedöma om uppföljningsbesök eller annan åtgärd som föräldrastöd eller remittering behövs.
Synprovning	Att testa synskärpa, observera beteende, uthållighet och förmåga att förstå och följa instruktioner självständigt.	Samlek	Bedöms i samråd med föräldrar och utifrån svaren i föräldraenkät.
Hörseltest	Att testa hörsel, observera beteende, uthållighet och förmåga att förstå och följa instruktioner självständigt.	Språk	Språkbedömning gäller barn som skall följas upp efter 3-årsbedömningen eller där oro för tal/språk/kommunikation framkommer i enkät eller vid 4-årsbesöket.
		Motorik	Bedöms vid behov.

Sammantaget

Uppmärksamma särskilt vid de olika momenten om barnet kan

- förstå vad som sägs och hänga med i momenten
- hålla humöret utan att bli trotsigt eller bråkigt
- medverka utan att hindras av hög aktivitetsnivå eller blyghet.

Beakta också hur mycket hjälp barnet behövde och hur mycket du fick anstränga dig som BHV-sjuksköterska (jämfört med andra 4-årsbesök).

Enkätsvaren, barnbesöket och föräldrasamtalet är till för att BHV-sjuksköterskan ska få en bild av barnet. Förmedla denna bild till föräldern/föräldrar för att se om det stämmer med hur barnet har det i vardagen. En 4-åringens förmåga till känsloreglering (att hantera ängslighet och ilska) och till förståelse, koncentration och uppmärksamhet kan vara betydelsefulla för dess välbefinnande.

Vid tecken på svårigheter hos barnet, beskriv och diskutera tillsammans med föräldern/föräldrarna hur problem i vardagen kan minskas eller undanröjas för att öka barnets välbefinnande i vardagen. Hur ser föräldrarna på barnets fungerande? När fungerar det bra och när fungerar det mindre bra? Vad tror de barnet behöver för att det ska fungera bättre och vad har de provat? Inhämta förskolans bild av barnet.

Hänvisa eller remittera vid behov till lämplig instans för vidare bedömning, utredning och stöd. Dokumentera bedömningen av barnet, en sammanfattning av föräldrasamtalet och eventuella åtgärder i journalen enligt de dokumentationsriktlinjer som finns.

Föräldraenkät

Inför besöket

Några/ett par dagar före besöket.

Är enkäten ifylld? Påminn eventuellt.

Ta del av journal samt sammanfattning från föräldraenkät. Vid behov: ta del av 3-årsenkäten om sådan finns.

För över styrkor och svårigheter hos barn och familj, eventuell oro och problemområden till samtalsguiden ("bubblor") som minnesanteckning inför föräldrasamtalet. Samtalsguide och enkätsvar är arbetsmaterial och får inte sparas i journalen.

Om enkäten inte är ifylld när familjen kommer och du har möjlighet, erbjud familjen att fylla i enkäten under besöket.

Starter

Moment vid besöket	Syfte	Utförande, förslag	Titta efter	Att säga till förälder (Exempel)
Starter: Väska med bilder på momenten i besöket	Att initiera kontakt och kommunikation.	Skapa spänning för vad som är i väskan.	Verkar barnet förstå vad som är på bilderna och kan hen medverka i att planera besöket?	"Vad bra Nn kan uttrycka sig och medverka" "Nn kan ta initiativ" "Nn förstår vad vi ska göra och medverkar väl"
	Att få barnet nyfiket och avslappnat.	Ta fram locket och vagnarna. Prata om vad ni ser på bilderna. Berätta att det här är det vi ska göra idag.	Hur går det att fånga barnets uppmärksamhet?	<i>Vid svårigheter:</i> "Det var svårt att få med NN på..." "Brukar Nn vara ängslig/blyg/svårt att få kontakt med/koncentrera sig även hemma/ i förskolan?"
	Att ge barnet en överblick över momenten i sitt besök.	Barnet kan få bestämma ordningen men vissa barn behöver hjälp att välja tågordning. Föräldrasamtalsbilden bör vara sist.	Kan barnet delta utan trots och utan stor blygsel?	
	Att uppmärksamma barnets förmåga att lyssna och förstå, samspela och medverka samt att ta initiativ.	När ett moment är färdigt, vänd eller ta bort den bilden.	Hur mycket hjälp behöver barnet för att medverka?	

Rita

Moment vid besöket	Syfte	Utförande, förslag	Titta efter	Att säga till förälder (Exempel)
Rita människa	<p>Att observera finmotorisk förmåga, penngrepp, öga-handkoordination.</p> <p>Att Initiera samtal och uppmärksamma barnets kommunikations-förmåga och språk.</p> <p>Att observera om innehållet i teckningen eller barnets beskrivning av den är avvikande.</p> <p>(Vid behov kan du vänta med frågorna till barnet och ta det när det passar).</p>	<p>Be barnet rita en människa. Samtala med barnet om vad hen ritat.</p> <p>Om utrymme finns kan ni rita tillsammans och upprätta dialog.</p> <p>Andra möjliga frågor: "När är din födelsedag?", "Hur många år är du?", "Vad heter din förskola?" "Vilka brukar du leka med?" "Vad tycker du är roligt att leka?"</p> <p>(Barnet behöver inte svara rätt, men fint om hen försöker svara eller tittar på/använder förälder för att få hjälp).</p>	<p>Önskvärt att det blir en huvudfoting men det räcker om det blir något annat föreställande. Verkar barnet förstå vad som avses? Kan barnet beskriva vad hen ritat?</p> <p>Kan barnet medverka utan trots och utan stor blygsel? Hur mycket hjälp behöver barnet för att medverka?</p>	<p>"Nn förstår mina instruktioner och medverkar väl." "Nn har ett fint penngrepp och verkar ha lätt att använda händerna." "Vad roligt att jag får veta hur Nn tänker kring sin bild."</p> <p><i>Vid svårigheter:</i> "Det verkar ovant att använda penna/krita" "Tror du Nn inte ville för att det var svårt eller för att hen ville något annat?" "Har Nn ritat något föreställande hemma eller på förskolan?"</p>

Vid misstanke om svårigheter:

Fråga föräldern om barnet ritat människor eller annat föreställande i andra sammanhang. Om momentet är svårt, diskutera med föräldern vad det kan bero på: Är det svårt med finmotorik, bristande övning, bristande förståelse för uppgiften, svårigheter som överskuggar uppgiften (t ex stark blygsel eller motorisk orolighet). Vad säger förskolan om barnet förmåga att rita? Hur medverkar barnet vid de andra momenten i besöket? Om något i teckningens innehåll väcker funderingar eller oro, ställ öppna frågor kring vad barnet ritat. Du kan också fråga föräldern med eller utan barnet i rummet. Barn kan ibland uttrycka svåra känslor eller händelser i en teckning, men det kan också vara vanskligt att utifrån en teckning och ett kort besök dra växlar kring barnets självbild eller mående. Om något i detta moment uppfattas som avvikande och/eller väcker din oro kan du konsultera barnpsykolog.

Synprovning

Moment vid besöket	Syfte	Utförande, förslag (Se även rikshandboken, vårdgivarguiden)	Titta efter	Att säga till förälder (Exempel)
Syn	Att testa synskärpan, observera beteende, uthållighet och förmåga att förstå och följa instruktioner självständigt.	<p>Barnet kan sitta på egen stol/ i förälders knä. Avståndet från barnets ögon till tavlan ska vara 3 meter, tavlan ska sitta i barnets ögonhöjd. Var noga med att lappen täcker ögat. Skapa gärna lite spänning kring det som ska komma. Visa tavlan som barnet ska peka på, där det finns 4 bokstäver. Fråga: "Känner du igen någon av bokstäverna?"</p> <p>Om barnet inte gör det, kan vi prata om vad de kan föreställa. Visa sedan att tavlan med alla "krumelurer" även finns på min stora tavla.</p> <p>Testa om barnet kan se någon av de stora krumelurerna/ bokstäverna utan sjörövarlappen. Visa sedan sjörövarlappen, (vid behov – sätt den på dig själv/docka för att visa. Vid behov får barnet känna och prova själv, kanske på föräldern först.) Fråga vilket öga vi ska börja med. Gör några lätta överst, sedan brukar det inte vara några problem (om barnet ser bra förstås) tala inte om för barnet om det visat fel, utan uppmuntra hen att fortsätta. En del barn behöver mer hjälp och information medan andra behöver snabbt tempo för att inte tappa fokus</p> <p>Se även: http://www.rikshandboken-bhv.se/Texter/Undersokningar/Undersokning-av-ogon-syn-och-synprovning-</p>	<p><i>Syner:</i> En rad är godkänd om barnet kan se minst 4 bokstäver i mitten av raden.</p> <p><i>Annat:</i> Förstår barnet instruktionerna? Behövs mycket hjälp eller många upprepningar? Orkar barnet hålla fokus? Vägrar barnet eller vågar barnet inte delta?</p>	<p>"Nn verkar se bra."</p> <p>"Nn verkar också ha lätt för att förstå denna uppgift".</p> <p><i>Vid svårigheter:</i> "Det verkar vara svårt för Nn att se med xx öga, är det något ni tänkt på?" Eller: "Det verkar vara svårt för Nn att hänga med på vad det här går ut på? Hur fungerar det hemma tycker ni?"</p>

Vid misstanke om svårigheter:

Syn omprövas inom 1–2 månader. Vid omprovning bör man börja med det öga som där barnet såg sämst och vid en tidpunkt då barnet är utvilat. Remittera vid behov, bifoga testresultatet.

Om momentet är svårt, diskutera med föräldern vad det kan bero på:

Ser barnet inte tillräckligt bra, kan det vara bristande förståelse för uppgiften, svårigheter som överskuggar uppgiften t ex stark blygsel eller motorisk orolighet?

Vad säger förskolan om barnet förmåga se samt dess förmåga att förstå och medverka?

Hur medverkar barnet vid de andra momenten i besöket?

Hörselest

Moment vid besöket	Syfte	Utförande, förslag (Se även Rikshandboken och Vårdgivarguiden)	Titta efter	Att säga till förälder (Exempel)
Hörselundersökning	Att testa hörseln, observera beteende, uthållighet och förmåga att förstå och följa instruktioner självständigt	<p>Förklara hur undersökningen går till på ett lekfullt sätt. Säg exempelvis: <i>"Nu ska jag hämta pipmaskinen"</i></p> <p>Visa hörlurarna. "I mina hörlurar kommer det inte musik utan pip." Låt barnet lyssna på pip medan lurarna ligger på bordet. Både ljusa och mörka toner. Förklara vad barnet ska göra när hen hör ett pip (t.ex. sätta en ring på en pinne).</p> <p>Testa detta innan lurarna sätts på öronen.</p> <p>Testa ett pip och säg: <i>"Nu kommer det ett pip – hör du pipet? – vad skulle du göra nu?"</i></p> <p>En del barn behöver mer stöd och information medan andra behöver snabbt tempo för att inte tappa koncentrationen. Kanske är det svårt att våga ha lurar? Eller är det svårt att orka ha kvar dem fast de klämmer? Eller svårt att orka fortsätta lyssna på pip en lång stund?</p> <p>Vissa barn visar inte att de hör, trots flera påminnelser, men du som sjuksköterska kan se det – barnet visar kanske med kroppen även om hen inte flyttar någon ring. När barnet förstått och medverkar sätts hörlurarna på och en ton på 40 dB presenteras. Tonlängden bör vara 1,5 sek (säg 1001 för dig själv). Om signalen uppfattas sänks tonen till 25 dB. Inför varje ny frekvens presenteras först en ton på 40 dB.</p> <p>Om signalen inte uppfattas höjs styrkan i 5 dB-steg tills barnet visar att det hör. Sänk 10 dB och kontrollera om barnet hör. Öka annars åter 5 dB tills barnet hör.</p> <p>Varje tröskel kontrolleras två gånger och säkra svar dokumenteras i testprotokollet som noteras i BHV-journalen.</p> <p>Se även: http://vardgivarguiden.se/behandlingsstod/bvc/riktlinjer-stomaterial/metoder/horsel/ Och http://www.rikshandboken-bhv.se/Texter/Undersokningar/Horsel/</p>	<p>Hörsel, se gränsvärden på VGG.</p> <p><i>Annat:</i> Förstår barnet instruktionerna? Behövs mycket hjälp eller många upprepningar? Orkar barnet hålla fokus? Vägrar barnet eller vågar barnet inte delta?</p>	<p>"Nn verkar höra bra. Nn medverkar fint och orkade med nästan hela testet utan bekymmer."</p> <p><i>Vid svårigheter:</i> "Nn verkar inte höra så bra, är det något ni har tänkt på tidigare?" Förkylningar etc?</p> <p>"Jag tänkte på att jag behövde förklara uppgiften för Nn flera gånger, är det något ni känner igen?"</p> <p>"Hur tänker ni kring Nns uthållighet/blygsel/trots?"</p>

Vid misstanke om svårigheter:

Uteslut vaxpropp. Hörsel omprövas inom 1 – 2 månader. Vid omprovning bör barnet vara utvilat. Vid indikation på dålig hörsel: remittera till barnaudiolog, bifoga testprotokollet.

Om momentet är svårt, diskutera med föräldern vad det kan bero på:

Hör barnet inte tillräckligt bra, kan det vara bristande förståelse för uppgiften, svårigheter som överskuggar uppgiften (t ex stark blygsel eller motorisk orolighet)?

Vad säger förskolan om barnet förmåga höra, förstå och medverka? Hur medverkar barnet vid de andra momenten i besöket?

Memory

Moment vid besöket	Syfte	Utförande, förslag	Titta efter	Att säga till förälder
Memory	<p>Se om barnet förstår leken, har förmågan att lyssna till och följa instruktioner.</p> <p>Ge en bild av hur barnet samspekar.</p>	<p>Visa barnet fem bildpar och förklara hur spelet går till.</p> <p>Om barnet är van vid spelet kan du låta barnet förklara reglerna för dig. Låt barnet börja spela eller börja själv om du vill göra det lättare för barnet. Spela en gång med barnet och bjud sedan in föräldern att delta i en andra spelomgång.</p> <p>Om barnet inte förstår kan man prata om bilderna och be barnet visa de bilder det tycker bäst om. Barnet kan räkna korten om det lärt sig det. Den som har flest kort har vunnit.</p> <p>Bjud in föräldrarna att vara med om ni spelar en gång till.</p>	<p>Kan barnet vänta på sin tur? Går det lagom fort i spelet så att alla hinner med? Kan barnet lyssna och följa instruktionen? Klarar barnet av reglerna eller skapar det själv nya? Tycker barnet att det är kul? Känns det ok att utmana barnet eller känns det viktigt att föräldern är med och att barnet får stöd i att spela?</p> <p>Kan barnet delta i spelet på "lika villkor" med dig?</p> <p>Kan barnet satsa på att vinna?</p> <p>Och hur blir det vid förlust?</p> <p>I vilken utsträckning hjälper föräldern barnet (genom att föräldern tar fel med flit eller hintar till barnet vilket kort hen ska ta)?</p>	<p>"Vad bra vi kan spela tillsammans."</p> <p>"Vad fint Nn väntar på sin tur."</p> <p>"Vilket bra minne för bilderna Nn har."</p> <p>"Nn verkar ha lätt för att förstå reglerna för detta spel."</p> <p><i>Vid svårigheter:</i></p> <p>"Det var svårt för Nn när det inte blev som hen ville, känner du igen det hemifrån – förskola? Det verkade svårt för NN att förstå spelet, var det kanske ouppmärksamhet, eller svårt att förstå instruktion?"</p>

Vid misstanke om svårigheter:

Alla 4-åringar kan inte spela memory, men använd spelet som del i din helhetsbild av barnets förmågor och beteende.

Kims lek

Moment vid besöket	Syfte	Utförande, förslag	Titta efter	Att säga till förälder
Bilder eller memorykort 6 stycken	Se om barnet förstår leken, har förmågan att lyssna till och följa instruktioner. Ge en bild av hur barnet samspekar.	Visa barnet och föräldern sex olika bilder som läggs upp på bordet. Benämna bilderna eller låt barnet benämna bilderna. Fördel om bilderna är olika kategorier t.ex. en bil, ett djur, en spade. Upprepa gärna vilka bilderna är då föräldern/ barnet ska komma ihåg dem. Låt sedan föräldern blunda och kom överens med barnet om vilken bild som tas bort och göms undan. Låt föräldern titta och gissa vilken bild du tagit bort. Låt sedan barnet blunda medan du och föräldern tar bort en bild och sedan gissar barnet vilken som är borttagen. Ni kan avsluta med att du blundar och barn och förälder får ta bort en bild om de vill. En annan variant är att barnet börjar blunda och gissa, om du bedömer det mer lämpligt med just det här barnet och/eller den här föräldern. Om barnet inte kommer på vilken bild som är borttagen och verkar bli stressad över det kan du ge en ledtråd.	Kan barnet lyssna och följa instruktionen? Kan barnet hålla fokus? Förstår och klarar barnet av reglerna eller skapar det själv nya? Kan barnet leda en lek? Går det lagom fort i spelet så att alla hinner med? Tycker barnet att det är kul? Hur kan barnet hantera om det inte minns bilden? Känns det ok att utmana barnet? Hur mycket hjälp behöver barnet för att medverka?	Vad lätt Nn hade att komma ihåg vilken som togs bort." "Vad roligt att Nn ville ta bort en bild så jag/ föräldern fick gissa." <i>Vid svårigheter:</i> "Jag tänker att den här uppgiften var för svår för Nn." "Jag tror det beror på fokus/blyghet/förståelse etc. Kan det bli svårt hemma också? På förskolan?"

Vid misstanke om svårigheter:

Alla 4-åringar kan inte detta, men använd leken som en del i din helhetsbild av barnets förmågor och beteende.

Föräldrasamtal, använd gärna samtalsguiden "bubblor"

Föräldrasamtalet	Exempel på följdfrågor att ställa (finns i viss mån även i webb-systemet)	Vid indikation på svårare bekymmer
<p>Syfte: Att stämma av föräldrars bild av barnet och deras funderingar utifrån enkätsvaren. Om enkätsvar saknas – använd samtalsguiden.</p> <p>Att återkoppla din samlade bild av enkät-svaren och barnets fungerande under besöket till föräldrarna.</p> <p>Att öppna för samtal om föräldrars funderingar och eventuella oro. I samtalet undersöka föräldrars idéer kring vad ev svårigheter i vardagen kan bero på och vad de tror kan minska svårigheter. Samtalet ska också handla om vad som fungerar bra.</p> <p>I föräldrasamtalet ska det bedömas om föräldrastöd behövs och vilken nivå.</p>	Se nedan under varje område.	<p>Föreslå uppföljningsbesök - separat för föräldrar om barnet inte bör höra på samtalet. Be föräldrar återkomma på telefon om de vill tillägga något.</p> <p>Hänvisa till texter på startsidan som berör det aktuella ämnet.</p> <p>Hänvisa till lämplig instans.</p> <p>Remittera vid behov.</p>

Fortsättning av tabell:

Föräldrasamtal

Forts. Föräldrasamtal

Föräldrasamtalet	Exempel på följdfrågor att ställa (finns i viss mån även i webb-systemet)	Vid indikation på svårare bekymmer
<i>Allmänt</i>	"Det var många frågor i enkäten, var det något speciellt ni fastnade för eller vill ta upp?"	Enkätsvaren vägs samman med föräldrasamtalet och ditt möte med barnet
<i>Hur ser familjen ut? Hur samarbetar föräldrarna?</i>	Om föräldrarna har separerat kan relevanta frågor vara "Hur har barnet reagerat på det nya syskonet/boendet/situationen?" "Behöver ni komma någonstans för att få hjälp i samarbetet?" "Finns det personer i er omgivning som kan vara ett stöd i denna situation?"	Separation – hänvisa till samarbets- samtal/familjerådgivning/erbjud föräldrastöd om lämpligt.
<i>Förskola och lek</i>	"Hur trivs barnet i gruppen?" Hur fungerar: -Samlingar? -Lek (samlek) med andra? -Måltider och påklädning? -Hämtning, lämning? "Har barnet någon/några särskilda kompisar?" "Har barnet bytt avdelning? Hur gick det?" "Vad tycker barnet om att leka för lekar hemma?" "Vill barnet att du/andra ska vara med i leken?"	Formulär till föräldrarna att lämna till förskolan.
<i>Eventuell oro eller funderingar om barnets hälsa</i>	"Hur länge har ni tänkt på detta? Kan ni ge något exempel på när ni upplever bekymmer." "Är det något som påverkar barnets fungerande och mående hemma eller på förskolan?" "Vad har ni provat för att komma tillrätta med detta?"	Föräldrastöd eller remiss till barn- läkare eller psykolog.

Fortsättning av tabell:

Föräldrasamtal

Forts. Föräldrasamtal

Föräldrasamtalet	Exempel på följdfrågor att ställa (finns i viss mån även i webb-systemet)	Vid indikation på svårare bekymmer
<i>Skärmtid</i>	"Är ni nöjda med hur ni hanterar skärmar i familjen? Är ni oroliga över att Nn använder skärmar för mycket? Blir det konflikter kring skärmar? Vilka regler har ni och tycker ni att de funkar?"	Kartlägg skärmtid och följ upp kring förändringar. Komplettera med lekstunder/utelek.
<i>Barnets beteende och känslor, förmåga till sociala relationer</i>	"Vad tror du/ni att svårigheterna beror på?" "Hur går det för ert barn att leka med föräldrar syskon hemma?"	Hänvisa till första linjen eller BUP vid behov.
<i>SDQ-svar i enkäten</i>	"Vad säger förskolan om hur det är för barnet där?" "Vad fungerar bäst?" "När blir det svårast? Vad händer då?" "Går det att förutsäga (och förebygga) barnets svårigheter?" "Känner du/ni igen er i barnet?"	Hänvisa till första linjen eller BUP vid behov.
<i>Föräldraskap till 4-åring</i>	Hur är det nu jämfört med tidigare? Lättare?" "Nya utmaningar? Roligare? Svårare?" "När har ni det bra tillsammans?"	Hänvisa till familjerådgivning/ samarbetssamtal. Husläkare/kurator om föräldern har egna hälsoproblem.
<i>Ge din bild av barnet</i>	"Jag känner igen det här från enkäten när Nn idag busade istället för att peka på bokstäver." "Jag uppfattar det som att ni är oroliga över Nns koncentrationsförmåga, men idag tyckte jag att det gick fint för Nn". Vad tänker ni om det? "När jag läste era svar på enkäten tänkte jag att ni verkar nöjda med hur allt fungerar, stämmer idet? Här idag blev ju Nn lite arg och ledsen när vi skulle sätta på hörlurar, är det något ni känner igen?" "Det låter som att ni har det..... bra/jobbigt /under kontroll... just nu"	"Jag tänker att det kan vara viktigt att få stöd så att Nn får det så bra som möjligt i sin vardag. Jag tänker att BUP/ Komet/Första linjen/vår kurator skulle kunna vara ett sätt att få stöd i er situation."
<i>Avslutning</i>		Uppföljningsbesök/läkarbesök vid behov

Språk – att använda exempelvis med barn som hade svårt vid 3 år, eller där oro för tal/språk/kommunikation framkommer i enkät eller vid 4-årsbesöket

Moment vid besöket	Syfte	Utförande, förslag	Titta efter	Att säga till förälder	Vid misstanke om svårigheter
Språk kan uppmärksammas genomgående och framförallt vid starter-tåg, ritmoment, memory och de olika lekarna med memorybilder samt förstås vid samtal om annat.	Att bedöma barnets språknivå idag och om det finns/inte finns önskan och förmåga till kommunikation hos barnet.	Använd tåget /memory-bilder/ barnets teckning. Vad föreställer det här? Vad kan man göra med en sån här? Kan du berätta om din teckning/ vad har du ritat etc. Initiera gärna samtal om barnets vardag (förskola, kamrater, syskon, födelsedag, annat).	Adekvat språklig nivå? Språklig förståelse och förmåga att uttrycka sig? Uttalssvårigheter? Stamning? Ger barnet ögonkontakt? Tittar på dig när du pratar? Visar för dig/förälder? Uttrycker sig på andra sätt ickeverbalt?	Vid svårigheter – Berätta vad du uppmärksammat och fråga om föräldrar känner igen detta. Hur fungerar det på förskolan, hemma med vuxna och jämnåriga? Fråga efter om barnet vill kommunicera. Hur barnet reagerar om det är svårt att uttrycka sig.	För ytterligare bedömning av uttalssvårigheter: se rekommendationer i Rikshandboken eller på VGG: http://www.vardgivarguiden.se/behandlingsstod/bvc/regionala-riktlinjer/metoder/sprak--och-talbedomning2/ Vid stamning, se Rikshandboken. Vid övriga språksvårigheter – försöka göra en preliminär bedömning av om det gäller enbart språk eller språk och kommunikation/social förmåga. Följ upp/remittera vid behov.